

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.959.

Izhaia vsak torek in petek

Ljubljana, petek 22. avgusta 1941-XIX

Cena posamezni številki 0'60

Stranka za ljubljanski velesejem

Uredbeni list Stranke objavlja: Pod pokroviteljstvom Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino bo od 4. do 13. oktobra 1941-XIX jesenski ljubljanski velesejem, ki bo prikaz gospodarskih sposobnosti nove italijanske pokrajine. Zveze borbenih Fašijev, Italijanska liktorska mladina in Dopolavoro bodo pri tem sodelovali in prispevali k uspehu razstave.

Ta odredba kaže, da se za ljubljanski velesejem zanima tudi Stranka, kar je po zanimanju samega Duceja najvišja počastitev, ki si jo more prireditelj želeči.

Paviljon kmetijstva na velesejmu

Visoki Komisar je odobril načrt kmetijskega odbora ljubljanskega velesejma za postavitve posebnega paviljona kmetijstva Ljubljanske pokrajine. Glavni namen razstave v tem paviljonu bo prikazati italijanski javnosti stanje kmetijstva v Sloveniji in njega važnost v okviru oskrbe v vojni se nahajajoče Italije. Paviljon bo razdeljen v tri oddelke. V prvem bosta Preizkuševalna postaja in Kmetijska zbornica priredili znanstveni in statistični del razstave, v drugem paviljonu bo kmetijski odbor Društva sadjarjev in vrtnarjev v glavnem prikazal kmetijsko proizvodnjo pokrajine, v tretjem pa bo Higienški zavod v Ljubljani priredil živilsko razstavo, dočim bo Prehranjevalni zavod Visokega Komisarja prikazal avtarktične možnosti kmetijskih proizvodov Ljubljanske pokrajine.

Iz italijanskega gospodarstva

Paroplovna družba »Italia« Soc. An. di Navigazione, Genova, ki je največja izmed štirih paroplovnih družb, v okviru poldržavne finančne skupine »Finmarec«, je lani začela beležila nespremenjen čist dobiček 31.9 milijona lir in bo izplačala na glavnico 500 milijonov lir nespremenjeno 6% dividendo (od ostalih treh družb »Finmarec« je imel lani Tržaški Lloyd pri delniški glavnici 300 milijonov lir 12.5 milijona lir čistega dobička, družba »Adriatica« pri glavnici 150 milijonov lir 6.4 milijona lir čistega dobička in družba »Tirrenia« pri glavnici 150 milijonov lir 4.6 milijona lir čistega dobička). Kosmatni dobiček družbe »Italia« je znašal lani 182 milijonov lir (prejšnje 195), odpisi pri plovnem parku pa so znašali kakor lani 127.5 milijona lir. Letno poročilo ugotavlja, da je bilo poslovanje v prvem polletju zelo dobičkonosno. Družba, ki je v mirnem času oskrbovala zlasti potniški promet z Ameriko, izkazuje v bilanci vrednost ladij z zneskom 928 milijonov lir (prejšnje leto 814); temu nasproti pa stoji amortizacijski fond v višini 510 milijonov lir.

Proizvodnja živega srebra se dviga od leta do leta. Od 1. 1935. do 1. 1939. je narasla od 975 na 2315 ton. Najizdatnejša je proizvodnja v rudnikih Monte Amiata in v Abbadiji. Tudi v idrijskem rudniku se je proizvodnja v zadnjih letih podvojila.

Pridobivanje rud iz morskega peska napreduje ob vsehobalah polotoka in otokov. Od Santa Severa do Torro Pogliano so pridobili

iz peska okrog 430.000 ton magnetita, okrog 165.000 ton pa pri Salernu in Akropoli, dočim teren pri Gaeti še preiskujejo. Tudi na Egejskih otokih se je močno dvignila rudarska proizvodnja. V Carniniji je spet v obratu že davno opuščeni premogovnik, na otoku Rodosu pridobivajo magnetit, na otoku Chiosu pa izkoriščajo ležišče lignita.

Vloge v italijanskih hranilnih in kreditnih zavodih so se zelo

povečale. Eden največjih denarnih zavodov »Credito Italiano« je izkazal letos konec junija raznih vrst naložb v višini 5699 milijonov lir, pred letom dni pa je imel le 3303 milijone naložb.

Za pridobivanje nafte v Albaniji je dobila državna petrolejska družba AGIP od ministrskega sveta na razpolago 50 milijonov lir. Gre za revir Patos v srednji Albaniji, ki ga je 1. 1925. dobila v najem družba Anglo-Persian Oil.

L. 1932. je ta družba vrtnanje ustavila. Italijanski strokovnjaki so izpopolnili štiri od angleške družbe začete rove. Napravljen je načrt, po katerem bodo na obsegu 250 ha v desetih letih postavili 600 vrtnih stolpov.

Italijansko-madžarska gospodarska pogajanja se bodo začela v prvih dneh septembra v Budimpešti za obnovitev gospodarskega dogovora, ki je bil podaljšan do 30. septembra.

ljedelstvo balkanskih držav vedno bolj ravnalo po potrebah nemških tržišč in se je dvignila tudi kupna moč v južno-vzhodnih deželah. Ta prilagoditev je postala temelj gospodarske skupnosti srednje in južno-vzhodne Evrope.

Zdaj podonavske dežele dobro vedo, kaj jim je potrebno, po kliringu pa je plačevanje tako urejeno, da ni nobenih nevarnosti več za kupca in prodajalca. Izvoz poljedelskih strojev iz Nemčije v južno-vzhodne dežele je v pravem teku, ima pa tudi dobro bodočnost, ker so v nekaterih deželah velike potrebe. Predavatelj je navedel Bolgarijo, ki potrebuje n. pr. 600 tisoč plugov, ima jih pa 392.000, strojev za žetev potrebuje 45.000, ima jih 7.920, strojev za prekopavanje ima samo 1.800, potrebnih pa bi jih bilo okrog 200.000.

Nemška industrija tekstilnih strojev se je razvijala v veliki mednarodni konkurenci. Najprej je morala dohiteti prednosti, ki jih je Anglija dosegla s tem, da je kot prva država razvila predilno industrijo ter sama izdelovala za njo potrebne stroje. Angleška tehnika je mogla izkoristiti dolgoletne izkušnje pri izdelavi strojev in izmišljala si je lahko razna izboljšanja, ko na svetovnem trgu še ni imela tekmece. Ko se je tudi v Nemčiji močno razvila tekstilna industrija, so takoj začele nemške tovarne izdelovati za njo potrebne stroje in produkcija tekstilnih strojev se je tako dvignila, da je prehitela ameriško in švicarsko industrijo ter se uvrstila takoj za angleško. Ko je Anglija izvažala predvsem stroje za predenje, je postala Nemčija prvi svetovni dobavitelj strojev za tkanje in pletenje. Na te stroje je odpadlo okrog 20% vsega nemškega izvoza.

Kakor velika iniciativnost in podjetnost domače strojne industrije, tako je Nemčiji pripomogla do velikih uspehov tudi pozornost, ki je bila vedno posvečena vsem izumom in novostim v tujih industrijah tekstilnih strojev. Mnoge iznajdbe je Nemčija odkupila in njena industrija je s pridom izvedla tudi razne smeje poskuse in načrte, nad katerimi so v drugih državah že obupavali. Za vsako novost v tekstilni stroki je dala nemška industrija takoj vse potrebne stroje ne samo za uporabo doma, temveč tudi za pota v svet.

Zunanja trgovina Egipta

Relativno dobro razvito gospodarstvo Egipta ima zaradi vojne velike težave. Najbolj je prizadeta zunanja trgovina. Od leta 1935. do leta 1939. je znašala povprečna vrednost egiptskega uvoza 34,5 milijona egiptskih funtov, izvoza pa skoraj ravno toliko, lani pa sta se uvoz in izvoz po obsegu in vrednosti znižala skoraj za polovico. Preskrba prebivalstva s krušnim žitom je sicer zagotovljena, nastalo pa je občutno pomanjkanje strojev in tekstilnega blaga. Po zelo nizkih cenah je Anglija kupila ves lanski pridelek bombaža, zaradi transportnih ovir pa je ostalo v egiptskih skladiščih okrog 50% tega bombaža in ko egiptska vlada tudi ne ve, kam bi v letošnjim pridelkom, se ukvarja, kakor smo že poročali po navedbah »Südosst-Echo«, z načrtom, da bi se bombaž uporabljal kot kurivo. Preprečen je bil tudi izvoz čebule in ogromne količine so se že pokvarile, ker za pravočasni transport ni bilo ladij na razpolago.

Iz poročila Zveze industrijcev

Poslovno poročilo na občnem zboru Zveze industrijcev je navedlo v poglavju

o plačilnem prometu:

S pismeno anketo smo ugotovili, da znašajo blagovne terjatve iz italijansko-jugoslovanskega kliringa din 12.460.000, in nemško-jugoslovanskega kliringa 4.239.000 din, na bivšem jugoslovanskem ozemlju izven Ljubljanske pokrajine din 148.448.000 in v ostalih državah din 2.765.000. Naša podjetja hudo pogrešajo te vsote in poudarili smo potrebo, da se na analogen način, kakor se je uredilo plačilo naših dolgov izven ozemlja Ljubljanske pokrajine, uredi tudi likvidacija naših dobroimetij na bivšem jugoslovanskem ozemlju. Posebej smo predložili Visokemu Komisarjatu konkretne predloge glede likvidacije terjatev iz bivšega italijansko-jugoslovanskega kliringa, kjer je zlasti prizadeta naša lesna stroka. Predlagali smo, da naj se dovoli onim italijanskim uvoznikom našega blaga, ki fakturirani zneskov še niso vplačali v kliring, neposredno plačilo terjatve našemu upniku ter se je to vprašanje v tem smislu že uredilo. Težave pa obstoje še glede onih primerov, ko je italijanski kupec blago že plačal v kliringu, a našemu izvozniku zaradi nastopivših vojnih dogodkov znesek s strani Narodne banke še ni bil izplačan. Da bi se to vprašanje premaknilo z mrtve točke, smo predlagali, da bi mi sami priskrbeli pri Narodni banki v Beogradu dokazila glede zneskov, ki so bili s strani italijanskega klirinškega zavoda avizirani Narodni banki, a se našemu izvozniku še niso izplačali. Čim bi se predložila taka dokazila, po našem mnenju ne bi bilo več ovire, da se klirinško vplačilo stornira ter vplačani zneski italijanskim kupcem vrnejo zaradi neposrednega nakazila našim izvoznikom.

Stiki z italijanskimi gospodarskimi organizacijami

so opisani takole: Še pred ustanovitvijo Ljubljanske pokrajine smo uporabili vsako priliko, da navežemo stike z italijanskimi gospodarskimi organizacijami. Tako smo imeli ponovno priliko neposredno razpravljati s federacijo italijanske tekstilne industrije v Milanu v vprašanjih dobave bombažnih in mešanih prediv našim tekstilnim podjetjem. Dne 27. maja t. l. smo imeli čast pozdraviti v naših prostorih generalnega ravnatelja Confederazione fascista degli industriali iz Rima g. profesorja Balela, ki nas je oficialno obiskal. Navedena konfederacija je vrhovna industrijska organizacija v Italiji ter igra v italijanski industrijski politiki zelo važno in pomembno vlogo. V njen delokrog spada

med drugim razdelitev mnogih važnih surovin. Tajništvo je že ponovno obiskal g. com. Blais, inspektor navedene konfederacije, s katerim smo imeli priliko razgovarjati o raznih aktualnih vprašanjih. Obiskali so nas že nekateri drugi funkcionarji fašističnih industrijskih organizacij, med njimi ravnatelj federacije lesnih industrijcev iz Rima gr. uff. Corado Capuano ter general grof Cantuti Castelvetri od interfederalnega komiteja v Rimu.

V aktualnih gospodarskih vprašanjih je tajništvo v stalnem stiku z uradom za gospodarska vprašanja pri Visokem Komisarjatu, ki ga vodi cav. uff. dr. Scala. V raznih konkretnih vprašanjih, ki se tičejo uvoza in izvoza ter plačil

nega prometa, pa od časa do časa posredujemo pri uradu Visokega Komisarjata za izmenjavo in za valute, ki ga vodita com. Colombi in com. dr. Pizzi. V stalnem kontaktu smo tudi s korporacijskim inspektorjem dr. ing. Masero, kateremu smo na njegovo željo izročili poročilo o ustroju, namenu in delavnosti Zveze industrijcev. V vprašanjih, ki se tičejo carinske službe, smo pa imeli ponovno priliko razpravljati z višjim inspektorjem com. Gurreri-jem, ki načeluje Carinskemu ravnateljstvu Ljubljanske pokrajine. Smatramo za svojo dolžnost ugotoviti, da smo pri vseh navedenih funkcionarjih vedno najlepše sprejeti ter da najdemo vedno najboljše razumevanje za naše upravičene težnje.

Določbe za prometne znake motornih vozil

Zaradi izenačenja predpisov o prometnih znakih motornih vozil je Visoki Komisar izdal naredbo, ki stopi v veljavo dne 1. septembra ter odreja:

Člen 1. Vsa motorna vozila (avtomobili, tovorni avtomobili) morajo imeti napravo za dajanje znakov o menjavi smeri, sestavljeno iz dveh osvetljenih smernikov podolžne oblike na obeh straneh vozila, ki jo upravlja voznik s posebnim vzvodom.

Vsak smerni kazalec mora biti tako gibljiv, da ob dajanju znamenja molji za najmanj 10 cm iz vozila; biti mora oranžne barve in se mora podnevi in ponoči dobro videti tako od spredaj kakor od zadaj.

Ko se neha dajati znamenje, se kazalec tudi delno ne sme več videti.

Pri kazaleh, ki bi bili tako nameščeni, da voznik ne more nadzorovati njihovega delovanja, mu mora biti mogoče nadzorovati njih delovanje s pomočjo pomežikovalca, ki je nameščen na armaturni plošči vozila.

Člen 2. Znak za zmanjšanje hi-

trosti ali ustavitve se mora dajati pri motornih vozilih iz člena 1. z napravo, ki je nameščena na zadnji strani motornega vozila ali priklopnega voza in se lahko spoji z rdečo lučko spoznavne tablice.

Posluževanje te naprave mora biti spojeno z nožnim vzvodom zavore, tako da se vselej, kadar voznik le-tó uporabi, pokaže tudi oranžni svetlobni znak.

Člen 3. Vsi tovorni avtomobili in avtobusi morajo imeti refleksen zrcalo, ki naj vozniku omogoča, da v sliki opazi za njim prihajajoča vozila.

To zrcalo pravokotne oblike (veliko najmanj 12x20 cm) ali okroglo (s premerom najmanj 13 cm) mora biti tako nameščeno, da ga voznik z lahkoto uporablja in pri tem ne spremeni svoje navadne drže kot voznik.

Člen 4. Pri motornih vozilih, ki so že v rabi in ki bi bila opremljena s tako učinkovitimi napravami, da dajejo vse znake, določene s temi predpisi, pa čeprav niso popolnoma skladne s predpisi samimi, teh naprav ni treba predelati.

Nemški poljedelski in tekstilni stroji

Član predsedstva Nemško-bolgarske trgovinske zbornice v Berlinu dr. Rudolf Baier je nedavno v svojem predavanju naglasil:

Ze pred več ko desetimi leti je postal evropski jugo-vzhod cilj eksportne ofenzive nemške industrije poljedelskih strojev. Posrečilo se je že tedaj uvažati poljedelsko orodje v vrsto podonavskih držav, končni rezultat akcije pa ni bil zajamčen. Za stoodstotni uspeh niso bili dani vsi pogoji. Stroji so se dobavljali na kredit, ki je pozneje v dobi gospodarske krize v

južno-vzhodnih državah često zamrznil. Nemške tvrdke so imele velike izgube, v nekaterih južno-vzhodnih državah pa se je nakupilo preveč poljedelskih strojev, ker se je zmanjšalo povpraševanje ne samo zaradi gospodarske stiske, temveč tudi zaradi zaostalosti in nezaupljivosti. Dobavitelji so le površno proučevali potrebe tržišč.

Razmere pa so se od takrat spremenile. Od 1. 1935. so Nemci vedno več kupovali v južno-vzhodnih državah, zaradi česar se je po-

Združenje trgovcev

naproša trgovce, da dvignejo takoj cenik št. 3 v pisarni Združenja trgovcev, Trgovski dom.

Vpisovanje v strokovno nadaljevalno šolo Združenja trgovcev v Ljubljani

Vpisovanje v strokovno nadaljevalno šolo bo za vse tri razrede od 2. do 5. septembra 1941. vsakokrat od 9. do 11. ure in od 15. do 17. ure v pisarni Združenja trgovcev, Trgovski dom.

Novinci morajo biti stari 14 let in morajo predložiti pri vpisovanju zadnje šolsko spričevalo, učno pogodbo in zdravniški izvid. Za sprejem v šolo mora imeti vsak najmanj tri razrede dovršene srednje ali meščanske šole. Z dovršeno nižjo meščansko ali srednjo šolo imajo prednost. Z manjšo šolsko izobrazbo bodo učenci sprejeti le v primeru razpoložljivega prostora.

Novinci, ki so uspešno dovršili srednjo ali meščansko šolo, bodo pogojno sprejeti v drugi razred. Novinci se sprejemajo le do 30. septembra.

Vsak učenec vplača pri vpisu 160 lir šolnine, novinci pa poleg tega še 40 lir vpisnine. Učenci III. razredov plačajo poleg šolnine še 40 lir oprostine. Vpisovanje se vrši na podlagi lanskega šolskega spričevala.

Popravni in razredni izpiti bodo v sredo dne 27. avgusta ob 14. uri. Pismeni zaključni izpiti bodo v četrtek dne 28. avgusta ob 8. uri. Istega dne popoldne pa se prične ob 14. uri ustni zaključni izpiti. Podrobnosti bodo razvidne na šolski deski.

Redni pouk se prične v ponedeljek dne 22. septembra ob 14. uri.

Pomanjkanje sladkorja in jedilnega olja v Romuniji

Do meseca julija se je letos v Romuniji dvignil indeks življenjskih potrebščin za 28 točk, s splošno podražitvijo pa se družijo tudi pomanjkanje nekaterih živil. Najbolj je občutno pomanjkanje sladkorja in jedilnega olja. Na območju današnje Romunije je od leta 1938. do 1940. znašala letna potrošnja sladkorja kakih 110.000 ton, v prvem četrtletju 1941. pa 24.500 ton. V primerjavi s prejšnjimi leti se je potrošnja le malo znižala, močno pa je padla domača proizvodnja sladkorja. Leta 1939. je znašala 140.600 ton, lani pa samo še 77.000 ton zaradi teritorialnih sprememb, pri katerih je izgubila Romunija 6 velikih sladkornih tovarnov in okrog 12.000 ha nasadov sladkorne repe. Potrošnja sladkorja je bila racionirana letos meseca maja, pred enim mesecem pa je bilo naročenih v Italiji 5000, v Češko-moravskem protektoratu pa 500 vagonov sladkorja.

Podobno je tudi pri preskrbi z jedilnim oljem. S pokrajinami, ki jih je morala odstopiti sosednim državam, je zgubila Romunija 55 tovarnov za izdelovanje jedilnega olja ter 110.000 ha nasadov sončnic, lanu in repice. Ostali so sicer še obširni nasadi sončnic, ni pa dovolj obratov za izdelovanje olja. Na vsak način bo v kratkem potrebno tudi racioniranje potrošnje jedilnega olja. (»Südost-Echo«.)

KNJIGOVESNICA LJUDSKE TISKARNE reg. zadr. z o. zav. LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrance, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjizice, risalne bloke itd.

Maksimalni cenik št. 3 veljaven od 20. avgusta 1941-XIX.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je na podlagi navedbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX določil naslednje maksimalne cene v prodaji na debelo in na drobno za spodaj navedeno blago.

Maksimalne cene določajo v kategorični obliki mejo, pod katero se morajo stvarno gibati cene pri veletrgov-

cih in trgovcih na drobno; iz tega naravno sledi, da je mogoče prodajati nižje, kot po maksimalni ceni, toda nikoli više kakor po njej.

Trgovci na drobno, ki nimajo v zalogi blaga cenejših vrst, so dolžni prodati potrošniku po isti maksimalni ceni enako blago višje vrste.

Na drobno

Vrsta in kakovost Lire

Kruh, testenine, moka, riž, fižol itd.

Kruh iz enotne moke

v kosih do 100 g kg 2.40
v kosih od 100 do 200 g kg 2.25
v kosih od 200 do 500 g kg 2.20
v kosih od 500 do 1000 g kg 2.10

Testenine iz enotne moke kg 4.10
Pšenična moka, enotna kg 2.30
Koruzna moka, enotna kg 1.70

Riž »Splendor« kg 3.70

Fižol:

Ia nizke vrste kg 3.60
IIa nizke vrste kg 3.25
visoke vrste (preklar) kg 3.80

Krompir: uvožen kg 1.40
domač kg 1.10

Olje, surovo maslo, mast, slanina

Jedilno olje liter 9.60
Surovo maslo kg 20.50
Slanina:

sveža kg 11.80
soljena kg 12.80
prekajena kg 15.20

Mast kg 15.20

Kis

vinski liter 4.—
špiritni liter 2.90

Mleko, sir, jajca

Mleko liter 1.60
Sir Ementalec kg 17.85
Sir Trapist kg 16.70

Jajca sveža, nad 58 g komad 0.75
Jajca sveža, pod 58 g komad 0.65

Sladkor in kavni nadomestki

Sladkorna sipa kg 7.20
Sladkor v kockah kg 7.30
Cikorija kg 10.75
Figova kava kg 11.10

Žitna sladna kava (a la Kneipp) kg 8.60
Ržena kava v orig. zav. kg 8.45
Ječmenova kava v orig. zav. kg 6.85
Ječmenova kava prosta kg 5.40

Gnjat, salame in klobase itd.

Prekajena gnjat, surova kg 15.20
Prekajena gnjat, kuhana kg 28.50
Hrenovke kg 14.25
Safalade kg 12.15
Sunkarica kg 15.20
Klobasa, »letna« kg 13.30
Klobasa, »lovska« kg 9.10
Klobasa, »kranjska« kg 18.25

Kurivo, milo

Premog Bela krajina: kosovec stot 19.40
kockovec stot 18.60

Premog Kočevje: kosovec stot 13.70
kockovec stot 12.55

Drva:

mehka za prostorni meter 41.80
mehka v kolobarjih po 18 kg (20x50 cm) 4.55
butare, zvezane z žico, 1 m dolge (suh smrek ali jel-ov les) stot 18.50

trda:

Ia kakovosti za prost. m 115.—
IIa kakovosti za prost. m 110.—
IIIa kakovosti za prost. m 100.—
Cene veljajo za razlagana in na dom postavljena drva.

Bukovo oglje kg 1.—
Milo, enotno: 50% kisline kg 9.80
40% kisline kg 8.45

Opombe:

1. Maksimalne cene določajo najvišjo dopustno mero, pod katero se vsekakor morajo držati dejanske veljavne cene v trgovini na debelo in na drobno.

2. Cene na debelo je razumeti za blago franko skladišče prodajalca, vključno ambalažo, izvzemši vreče. Davek na potrošnjo, razen pri moki, ni všteti v gornjih cenah.

3. Pri prodaji na debelo je cenik obvezen za vso pokrajino, pri prodaji na drobno pa le za mestno občino ljubljansko. Za vse ostale pa velja kot smernica pri urejevanju cen.

4. Okrajna načelstva za svoja območja lahko določijo še nižje cene, vse popravke navzgor pa bi morala predložiti v odobritev predhodno Visokemu komisarju.

5. Spredaj navedene cene se zaokrožujejo tako, da deli nad 2.5 cent, dajo 5 cent, deli pod 2.5 cent, se pa ne upoštevajo.

6. Ta maksimalni cenik mora biti izvešen v vseh skladiščih, prodajalnih in obratovalnicah, ki prodajajo v njem

Na debelo

Vrsta in kakovost Lire

Testenine, moka, riž, fižol itd.

Testenine iz enotne moke stot 390.—
Pšenična moka, enotna stot 210.—
Koruzna moka, enotna stot 152.—
Riž »Splendor« stot 310.—

Fižol:

Ia nizke vrste stot 323.—
IIa nizke vrste stot 285.—
visoke vrste (preklar) stot 342.—
Krompir, uvožen stot 115.—

Olje, slanina, mast

Jedilno olje stot 839.50
Slanina osoljena stot 1132.40
Mast stot 1330.—

Kis

vinski hl 350.—
špiritni hl 250.—

Sir

Ementalec stot 1444.—
Trapist stot 1368.—

Sladkor in kavni nadomestki

Sladkorna sipa stot 690.—
Sladkor v kockah stot 699.20

Cena za proizvajalca:

Cikorija kg 8.15
Figova kava kg 9.—
Žitna sladna kava (a la Kneipp) kg 7.—
Ržena kava v orig. zav. kg 6.90
Ječmenova kava v orig. zav. kg 5.60
Ječmenova kava prosta kg 4.40

Cena za veletrgovca:

Cikorija kg 9.—
Figova kava kg 9.65
Žitna sladna kava (a la Kneipp) kg 7.50
Ržena kava v orig. zav. kg 7.35
Ječmenova kava v orig. zav. kg 6.—
Ječmenova kava prosta kg 4.70

Suh, meso, prekajeno, klobase

Prekajena gnjat, surova kg 14.65
Hrenovke kg 13.70
Sunkarica kg 11.60
Klobasa: »letna« kg 14.65
»lovska« kg 12.75
»kranjska« kg 8.55
kg 14.65

Kurivo, milo

Premog Bela krajina: kosovec tona 114.—
kockovec tona 110.20

Premog Kočevje: kosovec tona 96.90
kockovec tona 86.60

Cene premoga veljajo franko vagon rudniška postaja, brez javnih davščin.

Drva, prodajna cena za proizvajalca:

Ljubljana, franko postaja ali dostavljena v hišo, nerazlagana:

mehka za prost. meter 38.—
trda:

I. kakovosti za prost. m 89.—
II. kakovosti za prost. m 75.—
III. kakovosti za prost. m 65.—

bukova drva franko vagon nakladalna postaja:

I. kakovosti za prost. m 67.50
II. kakovosti za prost. m 63.25
III. kakovosti za prost. m 55.—

Drva I. kakovosti so: bukova drva, suha, največ 5% okroglice ali grčavih ali slabše vrste.

Drva II. kakovosti so: bukova drva, suha, največ 15% okroglice ali grčavih ali slabše vrste.

Drva III. kakovosti so: mešana drva.

Oglje, vilano in suho, franko vagon nakladalna postaja:

bukovo stot 70.—
hrastovo in drugo stot 65.—

Milo enotno:

s 50% mastne kisline stot 740.—
s 40% mastne kisline stot 684.—

navedeno blago. Izvešen mora biti na vidnem in kupcu lahko dostopnem mestu. Razen tega morajo biti tudi na posameznih predmetih, namenjenih za prodajo na drobno, listki z oznako cen.

7. En prostorni meter drv je enak 500 kg po teži pri trdih in 325 kg pri mehkih drveh.

8. Vsako kršenje teh predpisov se bo preganjalo kazensko po veljavnih zakonih in navedbah.

Ljubljana dne 20. avgusta 1941-XIX.

Visoki komisar

EMILIO GRAZIOLI

barva, plesira in kemično snazi oblike, klobake

Že v 24 urah

itd. Škrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Industrijske možnosti Srbije

Beograjski dnevnik »Novo vreme« je te dni v daljšem članku orisal možnosti industrijskega razvoja v Srbiji. V novih svojih mejah Srbija nima težke industrije in tudi ne prirodnih in gospodarskih možnosti za njeno ustanovitve, kot poljedelska in živinorejska dežela pa lahko uspešno razvije industrijo za predelavo poljedelske in živinorejske proizvodnje.

Možnosti razvoja in povečanja kapacitete že obstoječe živilske in agrarne industrije niso majhne. Pri tem pridejo na prvo mesto mlinarska, sladkorna, lanena in alkoholna industrija, potem pa industrija olja, paprike, škroba ter mesnih, sadnih in sočivnih konserv.

Industrija sladkorja in piva ter mlinski bi delali prvenstveno za domače tržišče. V Srbiji je ostalo 9 pivovarn, mlinov okrog 70 ter 2 tovarni za sladkor. Dalje sta ostali v Srbiji samo 2 tovarni špiritne, je pa dovolj surovin za izdelavo raznih alkoholnih pijač, ki bi jih bilo mogoče izvažati. V Srbiji ni niti ene tovarne kisa in brezalkoholnih pijač, ni nobene tovarne sadnih sokov, ki bi se tudi dali z velikim uspehom izvažati, tovarni za rastlinsko olje pa sta samo dve, čeprav so dani vsi klimatični in gospodarski pogoji za dober uspeh takih podjetij.

Moderna industrija mlečnih proizvodov je tudi še nerazvita. V Srbiji je samo ena tovarna mlečnih proizvodov, in še ta v manjšem obsegu. Srbija pa ima okrog 5 milijonov ovac, veliko število koz in toliko goveje živine, da bi mogla nuditi živinoreja industriji mlečnih proizvodov obilo surovin. Možnosti razvoja in uspeha te industrije so zelo velike tudi zaradi tega, ker so srbski mlečni proizvodi na dobrem glasu daleč po svetu, čeprav jih primitivno izdelujejo samo doma.

Srbija je tudi izrazita sadjerejska dežela. Industrija za predelavo sadja in sočivja pa je zelo slabo razvita. Pri bogatem pridelku sliv ni modernih sušilnic, tovarne za sadne in sočivne konzerve pa so samo štiri, čeprav so izredno ugodne prilike za izvoz svežega in konserviranega sadja in sočivja, ki se v dobrih letinah v velikih količinah pokvari, ker ni poskrbljeno za konserviranje in pravočasni izvoz. Industrija za predelavo sadja in sočivja bi dajala Srbiji velike dohodke in zaposlila bi mnogo delovnih moči.

Iz tega kratkega pregleda je razvidna smer industrializacije Srbije, ki je potrebna zaradi smotrne in izdatnega izkoriščanja pridelkov ter za potenciranje in razvoj vsega poljedelstva in živinoreje.

Afrika in evropsko gospodarstvo

Znano nemško glasilo za izvoz in uvoz »Übersee-Post« posveča, kakor smo že omenjali, veliko pozornost Afriki, ki jo smatra za dopolnilni gospodarski prostor nove Evrope. Prirodni zakladi Afrike so bili v tem listu že večkrat podrobno opisani, nedavno pa je bil objavljen članek, ki razlaga, kako je prišlo do napačne, a močno razširjene trditve, da je Afrika revna v pogledu surovin. V prilog te trditve so bili že večkrat navedeni razni statistični podatki, ki pa po mnenju člankarja dokazujejo le to, da je Anglija nalašč zanemarjala bivše nemške kolonije.

Od l. 1920. do 1936. je Anglija v kolonijah, ki so ji bile kot »mandati« priznane po versajski pogodbi, zvišala svoj vložek kapitala samo za 20%, dočim ga je zvišala v lastnih afriških kolonijah za 70%. Zanemarjanje bivših nemških kolonij je razvidno tudi pri izvozu. Do začetka gospodarske krize l. 1930. se je zvišal izvoz iz mandatnega območja samo za 70 odstotkov, dočim se je izvoz iz prvih angleških kolonij večkrat pomnožil. Posebno slabo so upravljali kolonijo Kamerun. Njen izvoz se je od l. 1913. do 1930. zvišal samo za 16%, izvoz sosedne angleške kolonije Nigerije pa za 160%.

V odboru za pregled surovin pri Zvezi narodov so pred leti trdili, da so kolonije sploh brez praktične vrednosti za narode, ki sami nimajo dosti surovin. To so dokazovali na ta način, da so primerjali vso svetovno proizvodnjo surovin s proizvodnjo kolonij v najozjem pomenu besede brez všteti britanskih dominionov in ruske posesti v Aziji. Po takem računanju so prišli do zaključka, da imajo kolonije samo 3% svetovne proizvodnje surovin.

Dejstva pa govorijo drugače. Štiri nemške kolonije v Afriki: Togo, Kamerun, Vzhodna in Južnozahodna Afrika so izvozile l. 1913. za 66.000.000 mark rudniških produktov, l. 1937. pa je iznašal ta izvoz samo še 37.000.000 mark. Tudi pri upoštevanju najnižjega indeksa cen za surovine je očitno veliko zanemarjanje rudarstva v teh kolonijah. Podobno je tudi pri agrarni proizvodnji.

Pomisliiti je treba tudi na les,

ki spada med najvažnejše industrijske surovine. Od svetovne površine gozdov, ki jo cenijo na 3 milijarde hektarjev, odpade 48.6% na tropične gozdove, ki jih je največ v Afriki. Ker se v vlažnovročnem tropičnem podnebnju skrajša doba drevesne rasti do ene desetine dobe rasti v normalnih klimatičnih razmerah, je jasno, da so za sistematično izkoriščanje afriških gozdov dalekosežne, izredno uspešne možnosti.

Evropska inteligenca in afriška prirodna potencia, zaključuje članek, naj bi se čimprej združili v srečo in prosep novega evropskega gospodarstva.

Odkrito novo ležišče wolframove rude v Ameriki

Vlada Združenih držav je pred dvema letoma dovolila kredit pol milijona dolarjev za sistematično iskanje novih ležišč rud, ki so važne za oboroževalno industrijo. Ker so bila dana finančna sredstva primeroma majhna, se je iskanje novih ležišč omejilo na antimon, krom, mangan, živo srebro, nikelj, kositer in wolfram. Do letošnjega marca je bilo preiskanih 32 kovinskih ležišč v 12 državah. Čeprav se je govorilo, da je bilo iskanje novih ležišč uspešno, se vendar ni nič poročalo uradno o rezultatu tega raziskovanja. Sedaj pa pristojni urad za ta raziskavanja (United States Bureau of Mines) prekinil svoj molk in objavil, da se v državi Idahi v Yellow Pine Districtu našlo najbrže zelo izdatno ležišče wolframa. Preiskava sicer še ni popolnoma zaključena, vendar pa je ugotovljeno, da vsebuje odkrita ruda 5% wolframovega trioksida (WO₃). Kot gospodarsko rentabilna pa se smatra že ruda z 0.75% WO₃.

Wolframova kovina se je sicer že doslej pridobivala v USA, vendar pa v nezadostnih količinah. V zadnjem času pa se je potreba po wolframu še zelo dvignila in so morale Združene države wolfram uvažati, zlasti iz Kitajske. Z japonsko zasedbo južnokitajskih pristanišč pa je dovoz iz Kitajske zelo padel. Wolfram se v vojni industriji silno potrebuje, ker zelo povečuje trdoto jekla.